

Initiatiefvoorstel (artikel 41 Reglement van Orde)

GEMEENTERAAD

onderwerp Raadsprotocol Venlo Calamiteiten in het
Sociaal Domein
raadsnummer 2015 40
raadsvergadering d.d. 25 november 2015
programma Bestuur en Publieke Dienstverlening
portefeuillehouder Raad

team GEGRF
steller MJA Beijers
doorkiesnummer +31 77 3599530
e-mail m.beijers@venlo.nl
registratienummer 15-4679
datum 8 juli 2015/14 oktober 15
bijlage(n)
datum verzonden

Voorstel om te besluiten

Gevraagd wordt in te stemmen met dit Raadsprotocol, dat op verzoek van de raad zelf is uitgewerkt door de Raadswerkgroep Decentralisaties.

Het Raadsprotocol bevat een richtlijn met gedragsregels voor de raad; een afsprakenkader over hoe als raad en raadslid te handelen, ingeval men in die functie benaderd wordt over incidenten en calamiteiten in het sociaal domein. Het gaat dan met name over incidenten en calamiteiten die zich voordoen in de uitvoering van de drie decentralisaties waarvoor de gemeenten per 1 januari 2015 verantwoordelijk zijn geworden: zorg, jeugdzorg, participatie.

De rode draad die door dit afsprakenkader heen loopt is: stel je als raadslid terughoudend op, stel je oordeel uit, zorg eerst voor gezamenlijke complete beeldvorming in het Presidium, en politiseer niet (bespreek niet in het openbaar, ook geen politieke vragen,) voordat hierover een afspraak is gemaakt in het Presidium.

N.B. Dit raadsvoorstel is in de Oordeelsvorming van 16 september jl. terugverwezen naar het Presidium, mede voor een aanvulling van collegewege. Die aanvulling vindt u in de samenvatting, onderaan.

Venlo, 14 oktober 2015

De Raadswerkgroep Decentralisaties,

secretaris,

voorzitter,

Margo Beijers

Bep Holla

Samenvatting (Verplicht, maximaal een half A4)

Op 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor zorg (Wet maatschappelijke ondersteuning), Jeugdzorg en Participatie (de zgn. drie decentralisaties in het Sociaal Domein).

Om inzicht en vooral meer gevoel te krijgen bij de praktijk van risico's in het sociaal domein en de rol van 'de gemeente' op dergelijke momenten, heeft de Venlose gemeenteraad op 22 januari 2015 samen met college, ambtelijk apparaat én medewerkers van de sociale wijkteams, een intensieve simulatieoefening gehouden met als doel: ervaren, reflecteren en leren hoe de praktijk werkt en hoe je op een zorgvuldige en rolzuivere manier kunt omgaan met geschetste problematieken binnen het sociaal domein; ieder vanuit zijn eigen rol.¹ Evaluatie van deze praktijkoefening heeft het Presidium op 23 februari 2015 doen besluiten tot uitwerking van een protocol voor de raad, met daarin handvatten en werkafspraken met betrekking tot effectieve rolneming door de raad (volksvertegenwoordiger, kadersteller, controleur) ingeval van incidenten en calamiteiten in het sociaal domein. In opdracht van het Presidium heeft de Raadswerkgroep Decentralisaties dit protocol opgesteld. Het raadsvoorstel tot vaststelling ligt nu voor.

Voor de terminologie (wat is een incident, wat is een calamiteit, wanneer we het hebben over het sociaal domein) is aansluiting gezocht bij het reeds bestaande calamiteitenprotocol, dat eind 2014 t.b.v. de *uitvoering* van één van de drie decentralisaties - de jeugdzorg - is vastgesteld door het college van BenW (regionaal).

Door ook als raad een afsprakenkader vast te stellen 'hoe te handelen bij' en als raad en college samen te werken, kunnen fouten in het systeem eerder worden herkend en kan worden voorkomen, dat inwoners buiten de 'sociale boot' vallen. Daar waar het Calamiteitenprotocol van het college zich richt op de uitvoering van afspraken en procedures, richt het Raadsprotocol zich op de bewegingsruimte die de raad zichzelf toestaat bij incidenten en calamiteiten.

Belangrijkste basis voor het afsprakenkader in dit Raadsprotocol vormen de eigen leerpunten van de Venlose raad, voortgekomen uit de gehouden intensieve praktijkoefening van raad met college, ambtelijk apparaat en wijkteam, op 22 januari 2015. Door dit afsprakenkader bij raadsbesluit vast te stellen in het openbaar, maakt de raad aan het maatschappelijk veld en alle inwoners van Venlo duidelijk hoeveel belang de raad eraan hecht bijzonder zorgvuldig om te willen gaan met deze materie.

De rode draad door en hoofdlijn van dit afsprakenkader is:
Stel je als raadslid terughoudend op, stel je oordeel uit, zorg eerst voor gezamenlijke complete beeldvorming in het Presidium, en politiseer niet (bespreek niet in het openbaar, ook geen politieke vragen,) voordat hierover een afspraak is gemaakt in het Presidium.

Advies college 12 oktober 2015

¹ De raad speelde een Oordeelsvormende raadsbijeenkomst (politiek debat) aan de hand van agendapunten 'jeugdzorgcasuïstiek'

Het college heeft positief gereageerd op dit raadsvoorstel en bij monde van de portefeuillehouder decentralisaties laten weten het een goede zaak te vinden, dat de gemeenteraad werkafspraken opstelt voor het eigen handelen in relatie tot incidenten en calamiteiten in het sociaal domein. In het Raadsprotocol zijn tevens op verzoek van de portefeuillehouder enkele eenvoudige pencorrecties doorgevoerd in gebruikte terminologie.

Bijlagen

Nr.	Naam
N.v.t.	

Datum

Onderbouwing

Algemene toelichting

1. Wat is kernopgave (Wat is de belangrijkste opdracht voor de gemeenteraad?)

Kernopgave is een afsprakenkader voor de raad vast te stellen, met daarin handvatten en werkafspraken met betrekking tot effectieve rolneming door de raad (volksvertegenwoordiger, kadersteller, controleur) ingeval van incidenten en calamiteiten in het sociaal domein.

2. Relatie met programma

Gedragsregels die de raad met zichzelf afsprekt vallen in beginsel onder de noemer Bestuur, oftewel het raads-Programma Bestuur en Publieke Dienstverlening. In dit kader heeft de raad in het verleden reeds een algemene Gedragscode voor zichzelf vastgesteld (integriteitscode). Het nu voorliggende Raadsprotocol is een verlengstuk hiervan, heel specifiek voor het 'Sociaal Domein'. In die zin heeft het Raadsprotocol tevens een inhoudelijk relatie met het Programma Zorg en Welzijn en het Programma Participatie en Werkgelegenheid.

3. Wat is het beoogde maatschappelijke resultaat (Wat wilt u bereiken?)

Aantoonbaar zorgvuldig optreden van de lokale overheid – in het bijzonder de raadsleden - in geval van incidenten en calamiteiten in het sociaal domein.

4. Waarom? (Wat is de aanleiding om de raad hiervoor in stelling te brengen?)

Aanleiding voor dit raadsvoorstel is de behoefte van de raad zelf om met elkaar afspraken te willen maken over 'hoe te handelen bij incidenten en calamiteiten in het sociaal domein'; het gaat in voorkomende gevallen om problematieken die de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen raken. Daar dient zeer zorgvuldig mee te worden omgegaan; politiek komt dan altijd pas op de tweede plaats.

5. Afweging / argumentatie (Welke politieke keuzevraagstukken dienen zich aan? Zijn er reële alternatieven? Welke belangenafweging moet daarbij door de raad worden gemaakt?)

De raad wil het eigen integer en zorgvuldig handelen als raad en als individueel raadslid benadrukken.

6. Welke externe partners en adviesraden zijn erbij betrokken?

N.v.t.

7. Financiële paragraaf

N.v.t.

8. Risicoparagraaf (welke risico's spelen een rol bij de besluitvorming?)

Wel of geen risico

Juridische aspecten en wettelijk kader

Financiële risico's en aspecten

Economische risico's

Maatschappelijke risico's

Exploitatie, realisatie, ontwikkeling, beheer, bouw- en planschade

+ of – of n.v.t.

n.v.t.

n.v.t.

n.v.t.

n.v.t.

n.v.t.

Afbreukrisico's en mogelijke contractschade (in relatie tot externe partners)
Overige strategische risico's

n.v.t.
n.v.t.

Toelichting (Benoem de relevante, strategische risico's)

N.v.t.

9. Vervolgprocedure voor de raad

De afspraken zullen van tijd tot tijd door de raad zelf worden geëvalueerd.

Raadsbesluit op initiatiefvoorstel

GEMEENTERAAD

onderwerp Raadsprotocol Venlo Calamiteiten in het
Sociaal Domein
raadsnummer 2011 40
raadsvergadering d.d. 25 november 2015

team GEGRF
steller MJA Beijers
doorkiesnummer +31 77 3599530
e-mail m.beijers@venlo.nl
datum 8 juli 2015/ 14 oktober 2015

De raad van de gemeente Venlo;

gelezen het voorstel van de Raadswerkgroep Decentralisaties van 14 oktober 2015,
registratienummer 15-4679;

besluit vast te stellen het volgende:

Raadsprotocol Venlo Calamiteiten in het sociaal Domein

INLEIDING

Per 1 januari 2015 zijn met de drie decentralisaties in het sociaal domein vanuit het rijk nieuwe taken naar de gemeenten gekomen, die in de uitvoering mogelijk niet alle geheel vlekkeloos zullen verlopen. De nieuwe taken voor gemeenten betreffen: zorg bieden aan langdurig zieken of ouderen (met name Wet maatschappelijke ondersteuning, oftewel Wmo), hulp bieden bij het vinden van werk of uitkeringen verstrekken (Participatiewet) en verantwoordelijk voor het regelen van de jeugdzorg.

De verwachting is, dat de risico's zich met name bevinden in uitvoering van de jeugdzorg (met in de praktijk vaak een meervoudige (gezins)problematiek en relaties naar Wmo of Participatiewet; met name op dit vlak zullen zich incidenten voordoen, mogelijk zelfs calamiteiten. Het is daarom zaak, om zich ook als gemeenteraad bewust te zijn van de eigen rol en de impact die het handelen van de raad kan hebben.

Om inzicht en vooral meer gevoel te krijgen bij de praktijk van risico's in het sociaal domein en de rol van 'de gemeente' op dergelijke momenten, heeft de Venlose gemeenteraad op 22 januari 2015 samen met college, ambtelijk apparaat én medewerkers van de sociale wijkteams, een intensieve simulatieoefening gehouden met als doel: ervaren, reflecteren en leren hoe de praktijk werkt en hoe je op een zorgvuldige en rolzuivere manier kunt omgaan met geschetste problematieken binnen het sociaal domein; ieder vanuit zijn eigen rol.²

Evaluatie van deze praktijkoefening heeft het Presidium op 23 februari 2015 doen besluiten tot uitwerking van een protocol voor de raad, met daarin handvatten en werkafspraken met

² De raad speelde een Oordeelsvormende raadsbijeenkomst (politiek debat) aan de hand van agendapunten 'jeugdzorgcasuïstiek'

betrekking tot effectieve rolneming door de raad (volksvertegenwoordiger, kadersteller, controleur) ingeval van incidenten en calamiteiten in het sociaal domein.
In deze notitie is hiervoor door de Raadswerkgroep Decentralisaties een afsprakenkader uitgewerkt met als titel 'Raadsprotocol Venlo Calamiteiten in het sociaal domein'.
Dit Raadsprotocol zal bij raadsbesluit worden vastgesteld.

Het college van BenW van Venlo heeft eind 2014 reeds voor de uitvoering van jeugdhulp een Calamiteitenprotocol opgesteld, samen met zes regiogemeenten.
Door ook als raad een afsprakenkader vast te stellen 'hoe te handelen bij' en als raad en college samen te werken, kunnen fouten in het systeem eerder worden herkend en kan worden voorkomen, dat inwoners buiten de 'sociale boot' vallen.
In het Raadsprotocol is voor wat betreft zaken als uniformiteit van begrippen aansluiting gezocht bij het regionale Calamiteitenprotocol Jeugd Noord-Limburg, vastgesteld door zeven Noord-Limburgse gemeenten.
Tevens is het verkennend onderzoek van de Nederlandse Vereniging voor raadsleden 'Calamiteiten in het sociale domein' van maart 2015, geraadpleegd.

Daar waar het Calamiteitenprotocol van het college zich richt op de uitvoering van afspraken en procedures, richt het Raadsprotocol zich op de bewegingsruimte die de raad zichzelf toestaat bij incidenten en calamiteiten in de zorg.

Belangrijkste basis voor het afsprakenkader in dit Raadsprotocol vormen echter de eigen leerpunten van de Venlose raad, voortgekomen uit de gehouden intensieve praktijkoefening van raad met college, ambtelijk apparaat en wijkteam, op 22 januari 2015.

BEGRIPPEN

Calamiteit

Een calamiteit is een niet-beoogde of onverwachte gebeurtenis, die betrekking heeft op de kwaliteit van de langdurige (ouderen) zorg, jeugdhulp of bij het vinden van werk, en die tot een ernstig schadelijk gevolg voor of de dood heeft geleid.

Een calamiteit vindt zijn oorzaak in de hulp- of dienstverlening.
(gemeenten hebben hier een actieve rol).

Bij acute calamiteiten treden meteen de vastgestelde procedures in werking. Niet acute calamiteiten worden onderzocht en kunnen leiden tot vervolgstappen, tot aan een gewenste aanpassing van beleid.

Calamiteiten hebben vaak gevolgen voor personen, politiek, publiciteit en personeel.
Een goede communicatie speelt een cruciale rol.

Crisis

Een crisis is een acute ernstige verstoring van het alledaags functioneren van de direct belanghebbende, de zorgbehoevende, de jeugdige of het gezin.

Een crisis vindt zijn oorzaak in de persoonlijke levenssfeer van belanghebbende.

(Calamiteiten en incidenten kunnen signalen zijn van een aanwezige crisis. Dit protocol heeft daarom geen specifieke betrekking op crises)

Incident

Een incident is een minder ernstige gebeurtenis die via bestaande geprotocolleerde handelwijzen kan worden afgehandeld zonder schadelijke gevolgen voor direct belanghebbende, zorgbehoevende, jeugdige en/of diens omgeving.

(gemeenten hebben hier mogelijk een rol (controle op uitvoering)).

De scheidslijn tussen de drie genoemde vormen is dun en het onderscheid is op voorhand niet altijd goed te maken. Een crisis of incident kan zich ontwikkelen tot een calamiteit.

Presidium

Het fractievoorzittersoverleg van de gemeenteraad Venlo.

AFSPRAKENKADER VOOR HANDELEN BIJ CALAMITEITEN IN HET SOCIAAL DOMEIN

Incidenten en calamiteiten in het sociaal domein vragen van het raadslid – in functie maar ook als individu - zeer zorgvuldig handelen. De gemeenteraad Venlo besluit hiervoor onderstaand afsprakenkader vast te stellen. De afspraken zijn te zien als gedragsregels en niet bedoeld de politieke bewegingsvrijheid te beperken.

Raadsleden wordt geacht te allen tijde eerst te handelen als mens en daarna als raadslid. Verder geldt: *inwoners eerst, politiek daarna*.

Voor het overige geldt voor het handelen als raadslid uiteraard tevens onverkort de 'Gedragscode Raadsleden Venlo' (integriteitscode).

AFSPRAKENKADER voor raadsleden

Incident/calamiteit, niet relevant voor gemeenteraad

- geen actie nodig

Incident/calamiteit, relevant voor gemeenteraad geen beleidsniveau (nog) geen politiek debat

- Stel je terughoudend, neutraal en objectief op, toon empathie en waarborg de privacy van betrokkenen;
- stel je oordeel uit;
- verwijs betrokkene door naar de juiste instantie of;
- meld incident/calamiteit bij ... ; daarmee treden de uitvoeringsprocedures in werking, die erop zijn gericht belanghebbend direct te kunnen helpen;
- meld incident/calamiteit bij de verantwoordelijk wethouder en bij de fractievoorzitter;
- bij acute situatie/spoed: bel 112;
- doe informeel navraag bij de verantwoordelijk wethouder of andere kanalen;
- hou buiten de openbaarheid en depolitiseer gevoelige onderwerpen:
 - geen schriftelijke en geen mondelinge raadvragen stellen (44 en art. 45 Reglement van Orde voor de raad)
 - geen oordeel vormen en geen standpunt innemen
 - als raad niet over individuele gevallen debatteren
 - bespreek in de beslotenheid van het Presidium hoe er als raad mee om te gaan
 - bij eventueel mediacontact: beperk je tot aangetoonde feitelijkeheden
- beeldvorming: zorg dat in het Presidium door het college de beeldvorming volledig wordt gemaakt, uniform t.b.v. alle

raadsfracties; het Presidium bepaalt vervolgens hoe er als raad verder mee om te gaan; desgewenst wordt besloten tot mediastilte

- informatie is openbaar, tenzij door het Presidium anders is besloten. Wat geheim is blijft geheim.

**Incident/calamiteit, relevant voor gemeenteraad
beleidsniveau
politiek debat**

- Er wordt niet gedebatteerd op basis van incidenten, individuele gevallen of krantenberichten: het Presidium bespreekt hoe hiermee als raad om te gaan
- structureel probleem, die vraagt om een structurele oplossing in gemeentelijk beleid? Dan mag het politiek worden. Wel altijd hoor en wederhoor toepassen
- raadslid of fractie behoudt het recht zelf de afweging te maken of er sprake is van een politieke aanleiding of urgentie; deze wordt aan het Presidium kenbaar gemaakt
- zoek niet de grens op: inwoners eerst, politiek daarna

MONITORING EN EVALUATIE

Ter ondersteuning van voorgaand handelingskader, gelden de volgende organisatorische afspraken:

- **MONITORING:**
 - De raad bespreekt in de openbaarheid de voortgang van de uitvoering van de drie decentralisaties op basis van collegerapportages
 - de raad verzamelt ook zelf geluiden uit de samenleving ter versteviging van de eigen informatiepositie
 - waar nodig worden ervaringen uitgewisseld met regio-gemeenteraden
- **EVALUATIE:**
 - calamiteiten en rol van de raad hierbij worden geëvalueerd; dit kan leiden tot aanpassing van het Raadsprotocol Venlo Calamiteiten sociaal domein.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 25 november 2015

De griffier

De voorzitter

Geert van Soest

Antoin Scholten